

Не викликає сумніву той факт, що ефективність реалізації інноваційних важелів людського розвитку забезпечується шляхом удосконалення якісних характеристик людського потенціалу, зокрема, покращення стану здоров'я населення, змін його демографічних настанов, удосконалення змісту та методів навчання на основі запровадження інноваційних освітніх технологій, підвищення рівня життя населення, передусім, шляхом посилення його мотивації до економічної активності та створення сприятливих умов для її реалізації. В зв'язку з цим все більшої актуальності набувають питання розробки науково обгрунтованих засад дослідження сутності соціальних інновацій як закономірного процесу людського розвитку, визначення чинників впливу на якість людського потенціалу й оцінки сучасного стану його розвитку, конкретних механізмів реалізації соціальних інновацій, застосування яких має на меті забезпечення відповідності якості людського розвитку вимогам інноваційної економіки.

В роботі запропоновано напрями удосконалення організаційного та фінансового забезпечення механізму реалізації інноваційних важелів людського розвитку, зокрема у сфері покращення демографічної якості населення, розширення освітньо-інформаційного простору, політики зайнятості та доходів.

Представлену монографію характеризує комплексність та структурна впорядкованість матеріалу, вона робить суттєвий науковий внесок у розробку проблематики людського розвитку в контексті інноваційного виміру.

І.Ф.ГНИБІДЕНКО,
доктор економічних наук, професор,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ „ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ БІДНОСТІ”

Рівень соціально-економічного розвитку держави тісно пов'язаний з рівнем життя її громадян. Відповідно, на низький рівень життя населення України впливає значне поширення бідності. Безперечно, сучасна соціально-економічна ситуація в країні сприяє подальшому розшаруванню та поглибленню процесу його маргіналізації. Вивчення поширення бідності в Україні та основних її чинників є запорукою створення виваженої соціально-демографічної політики, яка сприятиме зниженню бідності та нерівності у українському суспільстві. Саме такій проблематиці присвячена монографія «Демографічні чинники бідності».

Ця робота ґрунтується на матеріалах перепису населення та вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, що дає змогу оцінити проблему бідності з різних боків та забезпечити репрезентативну оцінку бідності на рівні адміністративних районів і міст обласного підпорядкування.

³ Демографічні чинники бідності (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, 2009. – 184 с.

В першому розділі монографії дана детальна оцінка основних тенденцій бідності у країнах Східної Європи та Центральної Азії, визначено основні чинники та профілі бідності у цих країнах.

У другому розділі дана комплексна оцінка бідності в Україні за різними критеріями, оцінено ризики бідності (прості та комбіновані) домогосподарств України залежно від їх демографічної структури, визначено групи домогосподарств з найвищими ризиками бідності. Проаналізовано профілі української бідності.

Третій розділ присвячений дослідженню впливу демографічних та соціально-економічних чинників на ситуацію з бідністю в країні та регіонах. Особливої уваги заслуговують розроблені моделі впливу різних чинників на зміну рівня бідності у часі та модель регіонального рівня бідності. Проведений у цьому розділі аналіз доводить впливовість саме демографічних показників на рівень бідності та визначає найбільш важливі з них.

У четвертому розділі представлена методика побудови карти бідності України за адміністративними районами та містами обласного підпорядкування, проведено розрахунки за цією методикою за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року. Крім того, розроблена методика протяжки даних карти бідності на міжпереписний період та побудовані карти бідності за 2006 рік. Також була проведена комплексна оцінка бідності в цілому по Україні та у регіональному розрізі. Заслуговують на увагу аналіз становища різних категорій сімей та запропоновані заходи щодо подолання бідності.

У додатках наведені як карта бідності України, так і відповідні карти по кожному регіону за 2001 та 2006 рр.. Крім того, вони містять різноманітний матеріал, який ілюструє методику побудови карти бідності та протяжку даних на міжпереписний період.

Структура роботи цілком логічна та послідовна, вона виконана на високому науковому рівні. Монографія є узагальненням багаторічного досвіду колективу авторів у дослідженні бідності. Книга призначена для фахівців у галузі соціальної економіки, як науковців, так і практичних працівників. Окремі положення монографії можуть бути використані у вищих навчальних закладах при підготовці аспірантів та студентів.

***І.В. КАЛАЧОВА, доктор економічних наук,
Державний комітет статистики України***

СІМ'Я ТА СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ⁴

Як структуроформуюча система суспільного життя сім'я фокусує всі кардинальні зрушення, що відбуваються в соціумі. Сім'я є одним із головних хранителів та трансляторів ідеалів, цінностей і морально-етичних норм. Сім'я в сучасній Україні – це інститут, який невинно змінюється, оскільки увесь час перебуває під тиском соціально-економічних обставин.

⁴ Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. Колективна монографія. – К.: ТОВ «Основа–Принт», 2009. – 248 с.